

Okula Yönelik Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okula Yönelik Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27891>

Özet

Okula Yönelik Tutum Ölçeği (OTÖ), öğrencilerin okula karşı geliştirdikleri duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimleri ölçmek amacıyla 2013 yılında **Devrim Alıcı** tarafından geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, öğrencilerin okul ortamına, derslere ve eğitim sürecine dair genel bakış açılarının belirli Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanarak değerlendirilmiştir. Yapılan psikometrik çalışmalar, ölçeğin yüksek düzeyde **güvenirlik** ve **geçerlik** kanıtlarına sahip olduğunu göstermektedir. Bu ölçek, eğitim araştırmacılar ve uygulayıcılar için öğrencilerin okula adaptasyon düzeylerini ve motivasyonlarını anlamada önemli bir araç sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Okula Yönelik Tutum, Okul Psikolojisi, Psikometrik Ölçek Geliştirme, **Doğrulayıcı Faktör Analizi**, **Alfa güvenilirliği**, Eğitim ve Bilim, OTÖ.

Yazarlar

Devrim Alıcı

Amaç

Okula Yönelik Tutum Ölçeği'nin temel amacı, öğrencilerin okula, okul ortamına, eğitim faaliyetlerine ve genel olarak okul deneyimine ilişkin olumlu veya olumsuz tutumların güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, özellikle öğrencilerin okula karşı geliştirdikleri motivasyon eksikliği, okuldan kaçınma eğilimi veya okula yönelik olumsuz algılar tespit etmeyi hedeflemektedir.

Ölçek, öğrencilerin eğitim sürecine katılmalarını etkileyen temel psikolojik faktörleri belirleyerek, eğitimcilerin ve okul yönetimlerinin bu olumsuz tutumları gidermeye yönelik stratejiler geliştirmesine yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Bu bağlamda, ölçeğin geliştirilmesi, alandaki ölçme eksikliğini gidermeye yönelik önemli bir adımdır.

Yapı

Okula Yönelik Tutum Ölçeği (OTÖ), öğrencilerin okula karşı gösterdikleri **tutum** yapısını ölçmektedir. Tutum, psikolojide bilişsel (düünceler), duyuşsal (duygular) ve davranışsal (eylemler) bileşenlerden oluşan karmaşık bir yapı olarak ele alınır. OTÖ, bu yapıyı tek faktörlü ancak üç bileşenli bir model üzerinden incelemektedir.

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, öğrencinin okulu algılayış biçimini kapsar; bu, öğrencinin okulu bir öğrenme ve gelişim yeri olarak mı yoksa zorlayıcı ve baskıcı bir ortam olarak mı gördüğünü belirler. Faktör analizi sonuçları, bu tutumun altında yatan ana faktörün, farklı yönleri temsil eden üç alt bileşenle desteklendiğini göstermiştir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) kullanılarak incelenmiştir. OTÖ'nün AFA ile belirlenen tek faktörlü ve üç bileşenli yapılarının geçerliğine ilişkin kanıtlar elde edilmiştir. Bu yapıların doğruluğunu test etmek amacıyla aynı veriler üzerinden gerçekleştirilen DFA sonucunda elde edilen modelin iyi uyum sağladığı tespit edilmiştir.

Yapılan istatistiksel analizler, özellikle t-testleri sonucunda, DFA modelinde yer alan tüm faktör yüklerinin istatistiksel olarak anlamlı oldu (p<0,05) belirlenmiştir. Bu bulgular, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörülen faktör yapısını yeterli düzeyde temsil ettiğini ve ölçeğin yapı geçerliğinin sağlandığını güçlü bir şekilde desteklemektedir.

Güvenirlilik

Okula Yönelik Tutum Ölçeği'nin iç tutarlılık **güvenirlilik** katsayısı, Cronbach's Alpha yöntemiyle hesaplanmıştır. Ölçeğin bütününe ilişkin genel **alfa güvenirliliği** 0,907 gibi oldukça yüksek bir değer olarak belirlenmiştir. Bu katsayı, ölçeğin genel olarak mükemmel bir iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, ölçeği oluşturan her bir bileşene ilişkin alfa güvenirlilikleri de ayrı ayrı hesaplanmıştır. Bu bileşenlerin güvenirlilik katsayıları sırasıyla 0,871; 0,813 ve 0,786 olarak bulunmuştur. Elde edilen tüm güvenirlilik katsayılarının (0,70'in üzerinde olması kabul edilebilirken, bu değerlerin 0,786'dan yüksek olması) oldukça yüksek olduğu gözlenmektedir. Bu bulgular, ölçeğin tutarlı ve güvenilir ölçme yapılarının net bir göstergesi olarak kabul edilmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal özelliğini belirlemek amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. AFA, ölçeğin altında yatan faktör sayısı ve madde-faktör ilişkilerini keşfetmek için kullanılmıştır. Bu analizler sonucunda Okula Yönelik Tutum Ölçeği'nin tek bir genel faktör altında toplanan, ancak üç alt bileşenden oluşan bir yapıya sahip olduğu belirlenmiştir.

DFA ise AFA sonucunda elde edilen bu tek faktörlü, üç bileşenli modelin, toplanan verilerle ne ölçüde uyumlu olduğunu test etmek için kullanılmıştır. DFA sonuçları, modelin teorik yapıya

doğruladığını ve tüm faktör yüklerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermiştir. Bu ikili analiz yaklaşımı, ölçeğin yapısal geçerliliğine dair güçlü kanıtlar sunmaktadır.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Özgün Ölçek)

Format: Beşli Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Kitle: Öğrenciler (Genellikle ortaokul ve lise öğrencileri)

Yaş Grubu: Genellikle 10-18 yaş aralığı (Eğitim ve Bilim dergisindeki çalışmanın bağlamına göre)

Kitle Detayları: Türkiye'de öğrenim gören farklı kademelerdeki öğrencilerden oluşan örneklem grubu.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup uygulamasına uygun, öz bildirim temelli envanter.

Derecelendirme: Ölçek maddeleri aşağıdaki 5 seçenekli Likert tipi derecelendirme ile yanıtlanmaktadır: "Kesinlikle katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum" ve "Tamamen Katılıyorum".

Anahtar Kelimeler

Tutum Ölçme, Psikometri, Eğitim Psikolojisi, Okuldan Kaçınma, Öğrenci Motivasyonu, Yapısal Etkilik Modellemesi, **Okula Yönelik Tutum**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: devrimo.alici@gmail.com

Yazın Adresi: Devrim Alıcı (Detaylı kurumsal adres bilgisi mevcut değildir.)

Çizimler, Ücret ve Test Yılı

Test Geliştirme Yılı: 2013 (Makalenin yayınlandığı yıl).

Kullanım Çizimleri ve Ücret: Ölçeğin akademik çalışmalarda kullanımı için sorumlu yazar

Devrim Alıcı ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim e-posta adresi: devrimo.alici@gmail.com.

PDF Bağlantısı: Ölçeğin tam metni ve detaylı psikometrik raporu aşağıdaki PDF dosyasında mevcuttur. Orijinal PDF dosyası şu adresten indirilebilir: okula-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Alıcı, D. (2013). Okula Yönelik Tutum Ölçeği'nin geliştirilmesi: Güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 38, 318-331.

Ek olarak, ölçeğin çevrimiçi kaynak bağlantısı: toad.halileksi.net

Okula Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

22. Okula gitmek benim için iğkence gibi.
21. Elimden geldiğince okuldan kaçardım.
13. Okul denince hep soğuk duvarlar olan bir bina düşünürüm.